

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ก่อนและหลัง ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ที่เรียนจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น กับนักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนคู่มือครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนคู่มือครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 โรงเรียนราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 3 ห้องเรียน 120 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 80 คน ซึ่งได้มาโดยการจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง กลุ่มควบคุม 1 ห้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 10 แผนและแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 10 แผน

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 2 ข้อ เป็นข้อสอบอัตนัย ข้อที่ 1 การเขียนเป็นเรื่องราว ให้นักเรียนคิดชื่อเรื่อง และเขียนเรื่องจากภาพ 50 คะแนน ข้อที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเรียงความ ในหัวข้อ “ถ้าฉันเป็น.....” 50 คะแนน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี หลักการเรียนรู้ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ช่วงขั้นที่ 2 ปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แล้วนำข้อมูลที่ได้มา กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 แล้วตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและการนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 3 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ เพื่อประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการเชิงทดลอง แบบ Non-Randomized Control Group Pretest-Posttest Design กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการจับสลากเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้อง และกลุ่มทดลอง 1 ห้อง ระยะเวลาที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 สัปดาห์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ซึ่งมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 สังเกต-รับรู้

ขั้นที่ 2 เตรียมสู่กระบวนการคิด

ขั้นที่ 3 ผลิตงานเขียน

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนสร้างสรรค์

ขั้นที่ 5 ร่วมกันนำเสนอ

ขั้นที่ 1 สังเกต-รับรู้

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้น สนใจ ขยัน อดทน ที่จะเรียนรู้ ไม่เหน็ดเหนื่อย ท้อแท้และเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนสามารถใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การร้องเพลง การเล่นเกม การเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติ การยกกรณีตัวอย่าง ซึ่งการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ พบว่าวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี

ขั้นที่ 2 เตรียมสู่กระบวนการคิด

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ครูบอกรวบรวมประเด็นในการเรียนการสอนในแต่ละครั้งและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการสาธิต การอธิบาย การบรรยาย การบอกให้ผู้เรียนทำอะไร อย่างไร แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บางครั้งในขั้นตอนนี้ครูอาจมีบทบาทเป็นผู้จัดเงื่อนไขในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม หรือเป็นผู้จัดสถานการณ์ในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ค้นคว้า หรือแก้ปัญหา ซึ่งตามธรรมชาติของการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาที่ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูยังมีบทบาทสำคัญอยู่

ขั้นที่ 3 ผลิตงานเขียน

ขั้นตอนขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการจัดกิจกรรมของตนเองและกิจกรรมกลุ่มด้านงานเขียน โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของงานเขียนในแต่ละเรื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นและผลักดันให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ความคิด ประสิทธิภาพการเขียนในเรื่องนั้น อย่างเต็มความสามารถ เต็มศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลงาน การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ศึกษา ค้นคว้า หรือค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีกลุ่มปัญญานิยม ที่สามารถพัฒนาได้ทั้งความสนใจ เจตคติ แรงจูงใจในการเรียนและการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มนั้นยังสอดคล้องพัฒนาการด้านสังคมของผู้เรียนอีกด้วย

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนสร้างสรรค์

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ประเมินศักยภาพเบื้องต้นร่วมกัน ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ประเมิน ปรับปรุง และชื่นชมผลงานของตนเองและผู้อื่น จะเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และช่วยเหลือกัน พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ประทับใจ สิ่งที่น่าสนใจ และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข จากการปฏิบัติงานครั้งนั้น นอกจากนี้แล้ว ผู้เรียนยังได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในด้านความคิดและพฤติกรรมที่ปรารถนาเพื่อเปิดตนเอง การรับรู้การสะท้อนความคิดของผู้อื่น การคิดถึงผู้อื่น การสังเกตความรู้สึกความคิดของผู้อื่นเข้ามาใส่ในจิตใจของตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา เสริมสร้างความมั่นใจให้เรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 5 ร่วมกันนำเสนอ

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เช่น ออกมารายงานหน้าชั้น การจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน โดยมีผู้สอนร่วมอภิปรายเพื่อสรุปบทเรียน สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ และการนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 มีดังนี้

2.1 นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีคะแนนหลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

อภิปรายผล

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเป็นการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา ผลจากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้ออภิปรายจากการวิจัยดังนี้

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สิ่งพิมพ์เป็นสื่อ และโดยวิธีการสอนจากทักษะ ย่อยไปหาทักษะรวม ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากการทำแบบฝึกทักษะและ จากใบงานที่แทรกอยู่ในแต่ละแผนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้แผนการสอน จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 10 แผน มุ่งพัฒนาตัวผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ เน้นบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีการฝึกให้นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งทำให้นักเรียน กล้าแสดงออกและการเรียนบรรลุตามแนวปฏิรูปการศึกษา ดังที่ บันลือ พลฤกษ์วัน (2533, หน้า 49) ได้เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้เกิดประสิทธิภาพ คือส่งเสริมการเขียน บอกชื่อภาพ เขียนอธิบายภาพ ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์และนิทานที่ฟัง และส่งเสริมการ เขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยครูช่วยกำหนดสถานการณ์แล้วให้เด็กเขียน บอกถึงความรู้สึกชอบเกลียดกลัวที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อ การทำกิจกรรมตามแผน เนื่องจากผู้วิจัยจะเน้นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้สิ่งพิมพ์เป็นสื่อใน หลายรูปแบบ เช่น เกม นิทาน รูปภาพ บัตรคำ ข้อความโฆษณา ของบรรจุผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และ แบบฝึกการเขียนที่หลากหลาย โดยใช้สิ่งพิมพ์ในรูปแบบ ดังกล่าวเป็นสื่อและมุ่งเน้นให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอน พร้อมทั้งคอยให้ความช่วยเหลือและ ให้คำแนะนำแก่นักเรียน กิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สิ่งพิมพ์จึงมีส่วนกระตุ้น และเร้าให้นักเรียนฝึกคิดจากง่ายไปหายาก จากทักษะย่อยไปหาทักษะรวม ตั้งแต่การสร้างคำ สร้างประโยค การเขียนข้อความ ไปจนถึงการเขียนเรียงความ สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละ แผนการสอนสามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ตามสภาพผู้เรียนและความสามารถในการจัดหาสื่อบาง แผนการเรียนการสอนอาจให้นักเรียนช่วยหาสื่อ เช่น การหาภาพ คำ ข้อความ คำขวัญ ข้อความ จากสิ่งพิมพ์ มาประกอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ แสดงความคิดเห็นของตนในการตอบคำถามจากแบบฝึกและใบงานในแต่ละแผนการสอน ตลอดจน ให้นักเรียนได้ฝึกคิดและเขียนอย่างอิสระอยู่เสมอ ไม่มีการบังคับ มีการชมเชยให้กำลังใจ จนทำให้นักเรียนเกิดจินตนาการที่กว้างไกล จากแนวความคิดเดิม ๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ กรณีการ พลุบุตร (2541) ที่พบว่าคะแนนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า กรุงเทพมหานคร ก่อนฝึกและหลังฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิภาฤดี วิภาวิน (2543 อ้างถึงใน ชุตินวดี บุรพพัฒน์, 2544) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สิ่งพิมพ์ มีคะแนนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังการเรียนการสอนสูงขึ้นจากก่อนการเรียนการสอน

จากการวิจัย พบว่า คะแนนหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนคู่มือครู ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ และสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. แผนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 เป็นแผนการสอนที่มีการวางแผนพัฒนาด้านการสอนด้านความคิดไปสู่การเขียน โดยการเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาของบทเรียนจากง่ายไปหายาก เริ่มจากการสร้างคำ การสร้างประโยค การเขียนข้อความและการเขียนเรียงความ (สุภา พิมพาเป็น, 2546, หน้า 24) โดยมีขั้นตอนในการฝึกเขียนตามลำดับ คือสังเกต-รับรู้ เตรียมสู่กระบวนการคิด ผลิตงานเขียน แลกเปลี่ยนสร้างสรรค์ ร่วมกันนำเสนอ โดยแผนการศึกษาดังกล่าว ได้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจากทักษะย่อยไปหาทักษะรวม โดยให้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อซึ่งเป็นการนำสื่อการสอนที่หลากหลายมาช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด ความสนใจ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างอิสระ แลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่เขียน เป็นความคิดที่แปลกใหม่น่าสนใจ เมื่อนักเรียนเกิดความคิดก็จะสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น

นอกจากกระบวนการการเขียนแผนที่คิดแล้ว แผนการสอนที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน และยังมีการปรับแผนการสอนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการปรับแผนการสอนนี้มี 3 ลักษณะด้วยกัน คือการปรับก่อนทดลองใช้แผนการสอน การปรับขณะทดลองใช้แผนการสอน และการปรับหลังการทดลองใช้แผนการสอน ซึ่งการปรับและการพัฒนากิจกรรมการสอนอย่างต่อเนื่องนี้ได้ช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

2. สิ่งเร้าที่จะช่วยในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ๆ ที่หลากหลาย แปรเปลี่ยนได้ง่ายและรวดเร็ว เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ เช่น รูปภาพ บัตรคำ ข้อความต่าง ๆ ที่ได้มาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นโฆษณา แผ่นพับ ใบปลิว วารสาร นิตยสาร ผู้วิจัยพบว่า การนำสื่อสิ่งพิมพ์มาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นและฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม และแปลกใหม่ น่าสนใจ โดยใช้วิธีการสอนจากทักษะย่อยไปหาทักษะรวมนั้นช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกและความคิดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กิดานันท์ มลิทอง, 2540, หน้า 256) นอกจากนี้ Burn, Broman and Alberta (1974, pp. 154-155) ยังพบว่าครูสามารถเร้าให้นักเรียนเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้ โดยใช้สิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เช่น รูปภาพ บทร้อยกรอง เสียง ภาพ และวัสดุอื่นที่สัมผัสได้ เป็นต้น ดังนั้น สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อ

การเรียนการสอนที่มีหลายรูปแบบ สามารถเลือกได้ตามความสนใจ และตามความเหมาะสมของเนื้อหาในบทเรียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ สื่อสิ่งพิมพ์จึงเป็นสื่อที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

3. การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูต้องสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่สนใจ ให้นักเรียนรู้สึกอยากเขียน บรรยากาศเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ การให้เวลาผู้เรียน สำหรับคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ในสถานที่ที่ ทำให้นักเรียนรู้สึกสะดวกสบาย ภายใต้บรรยากาศที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ โดยผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออก และครูมีความเข้าใจ เห็นใจ ช่วยเหลือให้กำลังใจ สนใจผลงานของผู้เรียนทุกคน และมีความกระตือรือร้นที่จะสอน พร้อมกับการจัดสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่สนใจ ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้เรียน (บังอร พุ่มสะอาด และคณะ, 2537, หน้า 15) ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ (2537, หน้า 65) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ดี เมื่อนักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีพลัง รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รู้จักเคารพตนเองและผู้อื่น ครูต้องแสดงให้เห็นว่าครูเป็นที่พึ่งที่ไว้ใจได้ และนอกจากนี้ครูควรให้ความสนับสนุนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัยจากการที่อาจจะ ไม่เป็นที่ยอมรับ หรือการที่อาจจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ หรือถูกหัวเราะเยาะ ดังนั้น บรรยากาศที่เหมาะสมกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คือบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน แบบต่าง ๆ เช่น คิดแก้ปัญหา คิดหาเหตุผล คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดแปลกใหม่ และคิดจินตนาการ เป็นต้น กิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ช่วยให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้

4. การจัดกิจกรรมในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย แปลกใหม่ เพื่อทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานในการเขียน ครูจัดกิจกรรมในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีความสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน จูงใจในการสร้างผลงานใหม่และรักในงาน ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ (อังฉรา ชีวพันธ์, 2535, หน้า 6) ซึ่งสอดคล้องกับ Smith (1973, p. 188) ที่ว่า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด กิจกรรมในการเขียน ได้แก่ บันทึกประจำวัน เรื่องราวของตนเอง จดหมายถึงเพื่อน เรื่องชวนจำขึ้น ประกาศต่าง ๆ โคลงกลอนต่าง ๆ หรือเรื่องจากประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว จะเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมพัฒนาการตามสติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

5. การสร้างความสนใจด้วยการเสริมแรง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่สร้างความสนใจที่หลากหลาย เช่น การเล่นเกมต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับเรื่องที่เขียนในแต่ละแบบฝึก เพื่อเป็นการสร้างความสนใจให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย และมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำไปสู่การสร้างผลงานของตน ซึ่งสอดคล้องกับ สมหวัง ชูรัตน์ (2539, หน้า 111) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมากถ้ามีการเสริมแรง นอกจากนี้ผู้วิจัยคอยดูแลชี้แนะให้คำแนะนำในการเรียนเมื่อนักเรียนคนใดมีปัญหาสงสัยไม่เข้าใจในบทเรียน หรือคำสั่งใด ผู้วิจัยก็จะคอยชี้แจงให้คำแนะนำ ให้นักเรียนทำด้วยความเพลิดเพลินและมีความสุข สนุกสนาน และให้กำลังใจ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (2531, หน้า 31) ได้กล่าวว่าการเสริมแรงทางบวก จะเป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนทราบว่าสิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นถูกต้อง เมื่อผู้เรียนทราบว่าตนทำถูกต้องจะเกิดความภูมิใจ และพยายามทำกิจกรรมต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

6. ครูผู้สอน บุคลิกภาพของครูเป็นสิ่งสำคัญมากในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอน และอยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ดังนั้นลักษณะของครูที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องปฏิบัติดังนี้ จัดหากิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกในด้านต่าง ๆ รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ใช้คำถามนำเพื่อให้เกิดคำตอบที่หลากหลาย กระตุ้นให้เกิดคำตอบหลายอย่าง ชมเชย และให้กำลังใจ มีประชาธิปไตยในการสอน (อัญรา ชีวพันธ์, 2535, หน้า 3-6) ซึ่งสอดคล้องกับ Anderson et al. (1970, p. 165) ที่กล่าวว่า ครูเป็นหลักสำคัญ ที่จะทำให้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศ สร้างสถานการณ์ สร้างสิ่งเร้า สร้างแรงจูงใจ จัดลำดับขั้นการสอน จัดกิจกรรมที่เหมาะสม และครูยังมีทัศนคติที่มีต่อการเขียนสร้างสรรค์ โดยเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่ควรพัฒนาและฝึกฝนให้กับผู้เรียน และสอดคล้องกับ นิจ จันทรมล (2535, หน้า 13) ที่สรุปว่าความเอาใจใส่ของครูเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะช่วยให้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดตามจินตนาการของตนได้อย่างเต็มที่

2. ผู้สอนควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิดอยากทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะความคิดที่แปลกใหม่ ให้กำลังใจส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด และสามารถผลิตงานเขียนได้

3. การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และแปลกใหม่เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน

4. การสร้างแบบฝึกความคิดและแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของกิจกรรม ความยากง่ายของเนื้อหา ความสามารถ ความชอบ และช่วงเวลาความสนใจของนักเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน ครูควรส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหา และนำสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายที่สามารถหาได้ง่ายมาใช้ในการเรียนการสอน เขียนเชิงสร้างสรรค์

6. การจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ครูควรจัดห้องเรียนสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นและอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมเพื่อฝึกการเขียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีอิสระทางความคิด และกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนทุกระดับชั้น

2. ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ไปทดลองศึกษาผลระยะยาว เพื่อให้มองเห็นพัฒนาการของผู้เรียนด้านการเขียน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์กับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เพื่อศึกษาว่าการสอนแบบใดที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สูงกว่า จะได้นำวิธีการนั้น ๆ มาเป็นแนวทางในการฝึกเขียนต่อไป